

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ARCHYVARO TARNYBA

2015 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2016-02-22
Vilnius

I. STRATEGINIŲ POKYČIŲ ĮGYVENDINIMAS

1.1. LIETUVOS VYRIAUSIOJO ARCHYVARO TARNYBOS 2015 METŲ VEIKLOS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS

Įgyvendindami 2015 metų veiklos prioritetus, atlikome šiuos svarbiausius darbus ir pasiekėme tokius rezultatus:

I prioritetas. Analizuoti ir skatinti naudoti elektroninių išteklių valdymo būdus, taikant gerąją praktiką.

Lietuvos viešojo sektoriaus įstaigos vis daugiau informacijos valdo pasitelkdamos įvairias informacinių ryšių technologijas – peržiūrimos administracinės procedūros, vis daugiau veiklos procedūrų atliekama tik registru, valstybės informacinių sistemų priemonėmis. Nuolat ir ilgai saugomiems elektroniniams dokumentams saugoti Lietuvoje yra sukurta ir veikia Elektroninio archyvo informacinė sistema (toliau – EAIS). Daug informacijos apie Lietuvos vyriausiojo archyvaro teisės aktais valstybės archyvams priskirtų įstaigų veiklą kaupiama pagrindiniuose registruose, valstybės informacinėse sistemose, taip pat ir informacinėse sistemose, skirtose dokumentams valdyti. Todėl 2015 m. buvo vertinamas atvirosios archyvų informacinės sistemos pamatinis modelis (angl. *Open archival information system reference model (OAIS)*), pateiktas tarptautiniame standarte ISO 14721, ir jo taikymo praktika. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba (toliau – LVAT) ėmėsi iš naujo svarstyti valstybės archyvuose kaupimos informacijos (dokumentų) pobūdį. Pradėta sistemiskai vertinti pasirinktų šalių gerąją patirtį kaupiant ir į nacionalinius archyvus priimant saugoti informacinių sistemų (registru, dokumentų valdymo sistemų ir pan.) duomenis. Informacinių sistemų duomenų kaupimo praktiką taiko Danijos, Suomijos, Norvegijos, Estijos nacionaliniai archyvai. Minėti aspektai aptarti Lietuvos vyriausiojo archyvaro įsakymu sudarytos tarpinstitucinės Elektroninių dokumentų valdymo komisijos posėdyje, vykusiame 2015 m. spalio mėnesį. Poreikis sukurti dokumentų, duomenų ir informacijos perėmimo iš registru, valstybės informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų, skirtų ne vidaus administravimo funkcijoms atlikti, modelį bei jo įgyvendinimo planą, kaip ir poreikis pakeisti teisinį reglamentavimą taip, kad būtų numatyta galimybė saugoti dokumentus kita forma, nei jie buvo sukurti, akcentuotas Dokumentų valdymo ir archyvų plėtros programos projekte.

II prioritetas. Didinti prieigą prie valstybės archyvuose saugomų Nacionalinio dokumentų fondo dokumentų ir skatinti visuomenės domėjimąsi jais.

Įgyvendinant antrąjį prioritetą išliko svarbūs skaitmeninio turinio kūrimo ir valdymo valstybės archyvuose procesai ir tikslai, skaitmeninio turinio prieigos užtikrinimas.

Per 2015 m. buvo didinamos valstybės archyvuose saugomų rašytinių, vaizdo ir garso dokumentų skaitmeninimo darbų apimtys: suskaitmeninta 50 279 apsk. vnt. saugomų dokumentų. Tai sudaro 1 150 197 skaitmeninių vaizdų, skaitmeninant rašytinius dokumentus ir fotodokumentus, bei 899,8 valandų, skaitmeninant vaizdo ir garso dokumentus. Greta to, užtikrinta prieiga prie susistemintos informacijos apie atminties institucijų Lietuvoje saugomą užsienio lietuvių dokumentinį paveldą, kaip ir prie informacijos apie ne Lietuvoje saugomus užsienio lietuvių archyvus. 2015 m. balandžio mėnesį LVAT interneto svetainėje pradėjo veikti Lietuvių išėivijos fondų paieškos sistema. Per 2015 m. į šią paieškos sistemą buvo suvesta informacija apie 40 lietuvių išėivijų fondų, esančių užsienyje, ir 300 lietuvių išėivijų fondų, esančių Lietuvoje.

Bendradarbiaujant su kitų šalių organizacijomis vykdyti atitinkami skaitmeninimo projektai (pvz., pradėtas įgyvendinti daugiametis tarptautinis „YIVO Vilniaus projektas“, kurio tikslas – sutvarkyti, suskaitmeninti ir specialiaame žiniatinklio portale sujungti Niujorke ir Vilniuje esančius prieškarinius YIVO archyvus. Projekto apimtis – 10 tūkst. retų ir unikalių leidinių bei apie 1,5 mln. įvairių dokumentų, susijusių su Rytų Europos žydų gyvenimu, mokslu, religija,

švietimu, kultūra, menu; JAV nacionaliniame archyve Vašingtone identifikuotos, atrinktos ir suskaitmenintos Antrojo pasaulinio karo metu darytos Lietuvos teritorijos aerofotonuotraukos).

Kaip ir ankstesniais metais, 2015 m. valstybinės archyvų sistemos įstaigos siekė būti labiau matomos. Didelis dėmesys skirtas vykdomos veiklos pristatymui užsienyje: 2015 m. gegužės mėn. Lietuvos archyvų atstovai dalyvavo Varšuvoje vykusioje XV tarptautinėje Centrinės ir Rytų Europos archyvų konferencijoje „Colloquia Jerzy Skowronek dedicata“ „Archyvai XXI a. socialinėje aplinkoje“, kur skaitė 4 pranešimus, rugsėjo mėnesį Latvijoje, Jūrmaloje, vykusiame Baltijos archyvų institucijų atstovų susitikime Lietuvos atstovai skaitė 5 pranešimus, spalį Izraelyje, Jeruzalėje, vykusioje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje holokausto dokumentų tyrimo tematika – taip pat 5 pranešimus.

Valstybės archyvai vis aktyviau teikia paraiškas Lietuvos kultūros tarybos finansuojamoms veikloms, tad Lietuvos kultūros tarybos finansuoti projektai prisideda prie valstybės archyvuose saugomų dokumentų sklaidos, ekspozicijų atnaujinimo. Projektui „Lietuvos ypatingojo archyvo KGB dokumentų skaityklos atnaujinimas, įkuriant daugiafunkcinės paskirties dokumentų sklaidos, edukacijos ir informacijos centrą“ įgyvendinti skirta beveik 14 tūkst. eurų. Panašus projektas (kuriam skirta 6,9 tūkst. eurų) įgyvendintas ir Lietuvos centriniame valstybės archyve (toliau – LCVA).

Įvairėjančios valstybės archyvuose kaupiamiems informaciniams šaltiniams, kintant valstybės archyvuose saugomo dokumentinio paveldo vartotojų poreikiams, ieškoma naujų informacijos pateikimo ir naudojimo formų. Siekiant skatinti visuomenės domėjimąsi dokumentiniu paveldu, buvo kuriamos ir naujos paslaugos. Įgyvendinus Lietuvos kultūros tarybos finansuotą projektą „Fotoskaidrių skaitmeninimo savitarna“, 2015 m. pabaigoje LCVA pradėjo veikti nemokama fotoskaidrių ir negatyvų skaitmeninimo savitarnos paslauga. Fotoskaidrių ir negatyvų skaitmeninimo įrangą numatoma naudoti vaikų ir jaunimo edukacinių renginių metu, demonstruojant analoginės fotografijos virsmą skaitmenine ir skaitmeninės fotografijos įvairiapusio panaudojimo galimybes.

Mažindami valstybės archyvuose saugomų nesutvarkytų dokumentų kiekį, per 2015 metus valstybės archyvai sutvarkė daugiau dokumentų (planuota 15 578 sąlyg. vnt., sutvarkyta – 19 095 sąlyg. vnt.), kurie buvo priimti saugoti tinkamai nesutvarkyti. Prie šių rezultatų prisidėjo ir tai, kad ši veikla buvo išskirta kaip prioritetinga, o kartu buvo vykdoma Valstybės archyvų darbuotojų darbo apimčių apskaičiavimo metodikos taikymo stebėseną, vertinant valstybės archyvuose saugomų nesutvarkytų dokumentų tvarkymo apimtį pagal valstybės archyvus ir jų darbuotojus, atliekančius tokias funkcijas.

III prioritetas. Gerinti dokumentų saugojimo sąlygas valstybės archyvuose.

Siekiant gerinti dokumentų saugojimo sąlygas valstybės archyvuose, 2015 m. toliau buvo vykdomas tęstinis projektas „Archyvų komplekso pastato Vilniuje, Mindaugo g. 8 rekonstrukcija ir priestato statyba“. Iki 2015 m. pabaigos įgyvendinta 79,8 proc. projekto (proc. nuo projekto vertės). Numatyti darbai vyko pagal planą. 2016 metais ši projektą numatoma užbaigti.

2015 m. su VĮ Turto banku suderintas sprendimas dėl buvusio Lietuvos banko skyriaus pastato Klaipėdoje išbraukimo iš Privatizuojamų objektų sąrašo ir perdavimo valdyti Klaipėdos apskrities archyvui, kuris senajame pastate be rekonstrukcijos neturėjo jokių galimybių priimti dokumentus. Unikalus, pagal specialius reikalavimus įrengtas buvęs Lietuvos banko pastatas su minimaliomis investicijomis buvo pritaikytas archyvų reikmėms, tokiu būdu ateinantiems 10–15 metų išsprendžiant vietos valstybės archyvų saugyklose klausimą Klaipėdos apskrityje.

Greta to, Kultūros ministerijos pavedimu organizuotas viešasis pirkimas Archyvų veiklos (dokumentų tvarkymo ir saugojimo) galimybių studijai parengti (studija parengta Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos užsakymu) ir teikta visokeriopa dalykinė informacija šios studijos rengėjams. Dalis siūlymų ir alternatyvų, pateiktų šioje galimybių studijoje, buvo perkelti į 2015 m. rengtą Dokumentų valdymo ir archyvų plėtros 2016–2022 m. programos projektą.

Taigi dokumentų saugojimo sąlygų gerinimas taip pat vertinamas kompleksiskai ir siejamas ne tik su teisės aktų reikalavimus atitinkančių saugyklų įrengimu, bet ir dokumentų saugyklų poreikio vertinimu bei galimu saugojimo optimizavimu.

1.2. VEIKLOS EFEKTYVUMO DIDINIMAS

1. Tęsti struktūrinius ir funkcinius valstybinės archyvų sistemos pokyčius sutrukdė užsitęsusi valstybės archyvų reorganizacija.

Pagal Ministro Pirmininko pavedimą Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014 m. liepos 2 d. priėmė nutarimą Nr. 621 „Dėl sutikimo reorganizuoti valstybės archyvus“. Tačiau po nutarimo priėmimo visuomenėje kilo nepasitenkinimas dėl Literatūros ir meno archyvo reorganizavimo. Kultūros ministerija nusprendė atsižvelgti į pareikštas nuomones ir pateikė derinti Vyriausybės nutarimo projektą, kurio tikslas – vykdant valstybinių archyvų reorganizavimą, atsisakyti tolimesnio Literatūros ir meno archyvo reorganizavimo, prijungiant jį prie Lietuvos valstybės naujojo archyvo. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2015 m. birželio 9 d. priėmė nutarimą Nr. 590 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 2 d. nutarimo Nr. 621 „Dėl sutikimo reorganizuoti valstybės archyvus“ pakeitimo.“

Kadangi per 2015 m. nebuvo priimtas galutinis sprendimas dėl valstybinės archyvų sistemos pertvarkos ir esminių valstybinės archyvų sistemos pokyčių neįvyko. Siekiant užtikrinti valstybės archyvų veiklos efektyvumą ir optimalią administracijų struktūrą, Lietuvos vyriausiojo archyvaro įsakymais buvo pakeistas didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičius valstybės archyvams, ir, atsižvelgiant į 2015 m. atnaujintą Pareigybių sąrašą, kuriuo vadovaujantis darbuotojai priskiriami kultūros ir meno darbuotojams, visų valstybės archyvų direktorių įsakymais dėl pareigybių priskyrimo kultūros ir meno darbuotojams buvo pakeisti šių pareigybių aprašymai.

2. Siekiant didinti dokumentų valdymo funkcijos efektyvumą, su institucijomis ir įstaigomis, turinčiomis galimybę naudotis elektroninių dokumentų valdymo sistemomis, dažniausiai keičiamasi tik elektroniniais dokumentais, taip pat vis daugiau vidaus administravimo srities dokumentų sudaroma elektronine forma.

Per 2015 m. pradėta daugiau elektroninių dokumentų (pažymų) teikti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai ir jai pavaldžioms įstaigoms, elektronine forma daugiau rengta siunčiamųjų dokumentų. Prie didesnio elektroninių dokumentų kiekio prisideda ir tai, kad valstybinės archyvų sistemos įstaigos didesnę kiekį trumpai saugomų ir kitiems juridiniams asmenims neperduodamų dokumentų taip pat sudaro elektronine forma ir valdo turimos dokumentų valdymo sistemos priemonėmis. 2015 m. sudarytos reikiamos sutartys, kad valstybinės archyvų sistemos įstaigos nuo 2016 m. sausio 1 d. galėtų elektronines siuntas siųsti per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą.

3. Siekti efektyvesnės veiklos padėjo ir valdomų informacinių sistemų išteklių.

Naudojant valdomų informacinių sistemų išteklius, užtikrinama geresnė valstybinės archyvų sistemos įstaigų teikiamų paslaugų kokybė – paslaugos teikiamos laiku, teisės aktuose numatytais terminais, o jų rezultatas vartotojui pateikiamas jam priimtinoje vietoje (nurodytame valstybinės archyvų sistemos įstaigų padalinyje) ir priimtinu būdu (paštu, el. paštu ar padalinyje). Taip pat, naudojant valdomų informacinių sistemų išteklius, optimizuojama organizacijos veikla – yra galimybė efektyviai keistis informacija tarp skirtingų valstybinės archyvų sistemos įstaigų ir užtikrinama paprasta ir greita reikiamų dokumentų paieška.

Taip pat užtikrinamas patogus dokumentų valdymo priežiūros ciklas, nesudarant dokumentų popieriuje – nuo dokumentacijos planų suderinimo iki apyrašų suderinimo, elektroninių dokumentų perdavimo saugoti, jų saugojimas bei naudojimas.

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

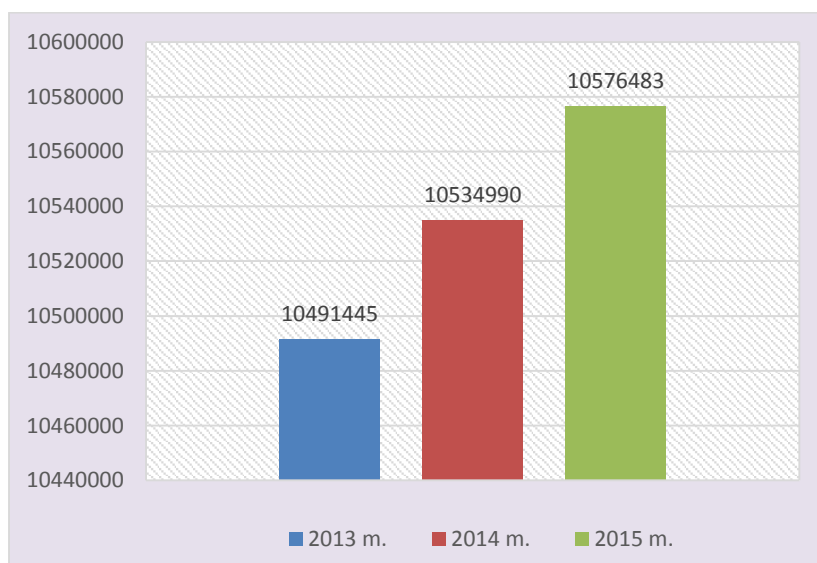
Strateginis tikslas – Kaupti, išsaugoti ir populiarinti Lietuvos dokumentinį paveldą, skatinant visuomenės domėjimąsi juo, didinti dokumentų valdymo efektyvumą ir jų prieinamumą bei užtikrinti asmenų teisėtus interesus

Strateginio tikslo įgyvendinimą apibūdinantys penki efekto vertinimo kriterijai atspindi esminius pagrindinėse veiklos srityse pasiektus rezultatus.

E-01-01 efekto kriterijus „Valstybės archyvuose per metus sukauptas Nacionalinio dokumentų fondo išliekamąją vertę turinčių dokumentų kiekis (apskaitos vienetai)“.

Šio efekto kriterijaus 2015 metų planuota reikšmė – 36550 apsk. vnt. Pasiektas rezultatas – 54 369 apsk. vnt. Metinis veiklos plano įvykdymo procentas – 148,75 proc.

Valstybės archyvai priėmė saugoti daugiau nei planuota dokumentų iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, taip pat nevalstybinių organizacijų ar privačių juridinių asmenų, papildydami Nacionalinį dokumentų fondą. Didesnį perimtų dokumentų kiekį 2015 m. lėmė valstybės archyvams priskirtų įstaigų sprendimai perduoti nuolat saugomus dokumentus įstaigas reorganizavus, taip pat įstaigos ar institucijos, tvarkydamos savo veiklos dokumentus ir atlikę dokumentų vertės ekspertizę, nustatė dokumentus, turinčius išliekamąją vertę, ir šie dokumentai buvo perduoti valstybės archyvams toliau saugoti.

1 pav. Visuomenės poreikiams tenkinti valstybės archyvuose sukauptas Nacionalinio dokumentų fondo išliekamąją vertę turinčių dokumentų kiekis (apskaitos vienetai).

E 01-02 efekto kriterijus „Valstybės archyvų teikiamų interaktyvių paslaugų naudojimo pokytis (procentai)“.

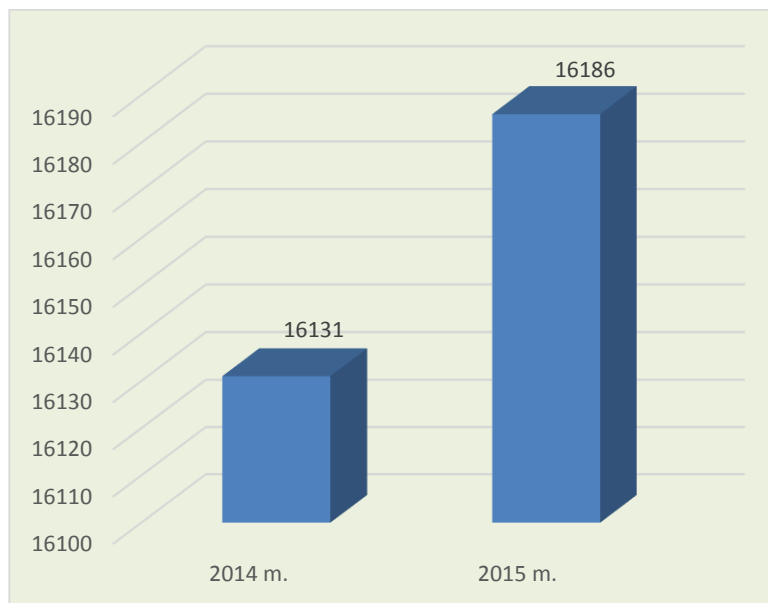
Šio efekto kriterijaus 2015 metų planuota reikšmė – 10,0 proc. Pasiektas rezultatas – 4 proc. Metinis veiklos plano įvykdymo procentas – 40 proc.

Reikšmė nepasiekta, kadangi valstybės archyvų vartotojai vis dar yra linkę užsakyti dokumentus ir archyvų paslaugas tradiciniu būdu, atvykdami į valstybės archyvus, ir naudojosi interaktyviomis paslaugomis ne taip intensyviai, kaip buvo planuota ir tikėtasi.

E 01-03 efekto kriterijus „Asmenų, apsilankiusių LVAT ir valstybės archyvų rengiamuose renginiuose, skatinančiuose visuomenės domėjimąsi Nacionalinio dokumentų fondo dokumentais ir Lietuvos valstybinės archyvų sistemos veikla, skaičius (asmenys)“.

Šio efekto kriterijaus 2015 metų planuota reikšmė – 15662 asmenys. Pasiektas rezultatas –16 186 asmenys. Metinis veiklos plano įvykdymo procentas – 103,35 proc. (dėl sudėtingo skaičiavimo kol kas nėra skaičiuojami parengtų stacionarių parodų lankytojai).

Didesnę nei planuota šio efekto vertinimo kriterijaus reikšmę lėmė gana didelis virtualių parodų lankytojų skaičius.

2 pav. Asmenų, apsilankusių LVAT ir valstybės archyvų rengiamuose renginiuose, skatinančiuose visuomenės domėjimąsi Nacionalinio dokumentų fondo dokumentais ir Lietuvos valstybinės archyvų sistemos veikla, skaičius (asmenys)

Įgyvendinant strateginį tikslą buvo vykdomos dvi – **Nacionalinio dokumentų fondo administravimo (01.02)** ir **Valstybės perduotos savivaldybėms priskirtų archyvinų dokumentų tvarkymo funkcijos koordinavimo (01.03)** – programos.

Programas vykde LVAT, kuri yra Vyriausybės įstaiga, priskirta Lietuvos Respublikos kultūros ministro reguliavimo sričiai, ir 15 valstybės archyvų.

Nacionalinio dokumentų fondo administravimo programoje (01.02) buvo numatyti šie tikslai:

1 tikslas – Užtikrinti dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo srities valstybės politikos įgyvendinimą.

Įgyvendinant pirmąjį programos tikslą, LVAT didelį dėmesį skyrė kitų šalių gerajai patirčiai kaupiant ir į nacionalinius archyvus priimant saugoti informacinių sistemų (registrų, dokumentų valdymo sistemų ir pan.) duomenis. Siekiant tokių tikslų, 2015 m. birželio 18–21 d. Latvijos pirmininkavimo Europos Sąjungos (ES) Tarybai metu dalyvauta Latvijos nacionalinio archyvo rengiamuose tradiciniuose ES valstybių narių archyvų vadovų susitikimuose: 19-ajame Europos archyvų grupės (anglų k. European Archives Group; EAG) posėdyje ir 31-ojoje Europos nacionalinių archyvarų tarybos (anglų k. European Board of National Archivists; EBNA) konferencijoje. EAG ir EBNA buvo aptariami archyvų srities strateginiai ir metodologiniai klausimai, identifikuojamos problemos ir teikiami galimi sprendimo būdai. Atitinkamai dalyvauta ir birželio 16–17 d. Rygoje (Latvija) vykusiame DLM forumo narių susitikime ir konferencijoje.

Išskirtinio dėmesio pareikalavo įsigaliojęs Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje (toliau – eIDAS), kuris bus taikomas nuo 2016-07-01. eIDAS yra nustatyti reikalavimai kvalifikuotų elektroninių parašų galiojimo patvirtinimui, kvalifikuotų elektroninių parašų kvalifikuotai galiojimo patvirtinimo paslaugai ir kvalifikuotų elektroninių parašų kvalifikuotai

ilgalaikės apsaugos paslaugai. eIDAS reglamentu taip pat yra nustatyti reikalavimai šių paslaugų teikėjams ir jų priežiūrai, todėl buvo vertinama, ar EAIS ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos interneto svetainėje teikiama ADOC formato elektroninių dokumentų tikrinimo paslauga pagal savo pobūdį nebus priskirtinos eIDAS reglamentu reguliuojamoms paslaugoms ir kokį poveikį joms turės eIDAS. Rengiantis taikyti šį reglamentą, parengtas ir išvadoms gauti pateiktas Elektroninių dokumentų valdymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-158, pakeitimo projektas (TAIS Nr. 15-14588).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo 2015-01-07 protokololas Nr. 1 svarstytu 2 klausimu „Dėl dokumentų saugojimo veiklos perspektyvų“ centrinio valstybinio administravimo subjektus įpareigojo peržiūrėti jiems priskirtos srities dokumentų saugojimo terminus, siekiant juos sutrumpinti. Protokolo 2.2 papunkčiu Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos kartu su LVAT pavesta dar kartą įvertinti galimybę sutrumpinti likviduotų juridinių asmenų, kurie yra išregistruoti iš Juridinių asmenų registro, trumpai saugomų dokumentų saugojimo terminus. Apibendrinus institucijų pateiktą informaciją bei argumentus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė informuota, kad Lietuvos vyriausiasis archyvaras negali vienasmeniškai priimti sprendimo sutrumpinti likviduotų juridinių asmenų, išregistruotų iš Juridinių asmenų registro, dokumentų saugojimo terminus.

Per 2015 m. valstybės archyvai, vykdydami jiems priskirtų įstaigų teisės aktuose nustatytą dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą, suderino kur kas daugiau nei planuota apskaitos dokumentų (vietoje planuotų 7052 suderino 10690 vnt., įvykdytas procentais 151,6 %).

Valstybės archyvai, siekdami prisidėti prie efektyvesnio įstaigų dokumentų valdymo, didelį dėmesį skyrė su dokumentų ir archyvų valdymo susijusių teisės aktų taikymui, organizuodami seminarus, teikdami konsultacijas įstaigoms. Patvirtinus Dokumentų rengimo, Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių pakeitimus, buvo vesta daugiau seminarų (40 vietoj planuotų 33).

Įgyvendinant tikslą taip pat buvo vykdomas Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos įgyvendinimo 2013–2015 metų veiksmų plano 3.2.3. priemonės „Didinti viešajam valdymui skiriamų išteklių valdymo efektyvumą“ 3.2.3.2 veiksmas „Kasmet atlikti bendrųjų funkcijų efektyvumo vertinimus ir pateikti Vyriausybei pasiūlymus dėl bendrųjų funkcijų efektyvumo didinimo užduočių kitiems metams“. Atliekant šią užduotį buvo analizuoti Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikti Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų duomenys, susiję su dokumentų valdymo funkcijos vykdymu, ir parengta Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų dokumentų valdymo funkcijos 2014 m. vertinimo ataskaita, taip pat buvo teikiami siūlymai dėl dokumentų valdymo funkcijos efektyvumo didinimo užduočių.

2 tikslas – Užtikrinti Nacionalinio dokumentų fondo, Lietuvos kino paveldo, kaupimą ir išsaugojimą.

Įgyvendindami antrąją programos tikslą, vykdydami savo pagrindinius uždavinius valstybės archyvai vertino ir priėmė nuolat saugoti dokumentus. 2015 m. įvertinta ir priimta saugoti bei sutvarkyta daugiau nei planuota dokumentų.

Iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių rašytinių dokumentų priimta saugoti 33818 apsk. vnt. (planuota 25177 apsk. vnt.). Daugiau nei planuota saugoti dokumentų priėmė Lietuvos valstybės naujasis archyvas, Šiaulių, Tauragės, Utenos bei Vilniaus apskrities archyvai. Didesnį perimtų dokumentų kiekį lėmė valstybės archyvams priskirtų įstaigų sprendimai perduoti valstybės archyvams nuolat saugomus įstaigų dokumentus jas reorganizavus, taip pat ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro sprendimai (pvz., Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2015 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. VE(1.3E)-23 „Dėl Klaipėdos apskrities archyve saugomų dokumentų fondų perdavimo saugoti į Tauragės apskrities archyvą“, buvo papildomai priimti 2 fondai (1460 apsk. vnt.).

2015 m. iš privačių juridinių ar fizinių asmenų, nevalstybinių organizacijų ir kitų organizacijų papildant NDF priimta saugoti 3070 sąlyg. vnt. vienetų rašytinių dokumentų (vietoj

planuotų 618 sąlyg. vnt., įvykdymas– 496,8 proc.). Daugiau nei planuota dokumentų priėmė Lietuvos literatūros ir meno archyvas (perėmęs iš 34 asmenų 1631 sąlyg. vnt.), Lietuvos valstybės naujasis archyvas, 2015 m. neplanavęs priimti dokumentų. Neplanuotai priimti ir 798 sąlyg. vnt. vaizdo ir garso dokumentų LCVA.

Siekdami, kad vartotojams būtų užtikrinta teisė prieiti prie kuo didesnio valstybės archyvuose saugomų dokumentų kiekio, valstybės archyvai jau ne vienerius metus didelį dėmesį skiria priimtų saugoti netvarkytų dokumentų sutvarkymui ir jų įtraukimui į apskaitą (plano įvykdymas 122,6 proc.). Daugiau nei planuota rašytinių dokumentų sutvarkė Lietuvos valstybės istorijos archyvas (LVIA), Lietuvos literatūros ir meno archyvas. Per ataskaitinius metus sutvarkyta ir kur kas daugiau vaizdo ir garso dokumentų (5057 sąlyg. vnt. vietoj planuotų 3800). 2015 m. buvo tvarkomi į LCVA iš Lietuvos ir užsienio privačių asmenų priimti fotodokumentai: Vitalio Gruodžio fotodokumentai, Lietuvos diplomato ir teisininko Vytauto Jono Gylio fotodokumentai, diplomato, rašytojo Igno Jurkūno–Šeinaus fotodokumentai, diplomato, dailininko Antano Liutkaus fotografijos, diplomato Edvardo Turausko fotografijos, Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK) fotodokumentai, miškininko Marijono Daujoto fotografijų albumai ir kt. Aprašytos archyvo fotografų 2013–2014 m. sukurtos skaitmeninės nuotraukos, kuriose užfiksuota Lietuvos archyvų veikla bei svarbiausi Lietuvos visuomeninio, kultūrinio ir politinio gyvenimo įvykiai.

Daugiau nei planuota fondų pertvarkė (plano įvykdymas 122,5 proc.) Lietuvos ypatingasis archyvas (toliau – LYA) (23 fondų vietoj planuotų 17), Panevėžio apskrities archyvas (14 vietoj planuotų 10), Utenos apskrities archyvas (22 vietoj planuotų 15).

2015 metais, kaip ir ankstesniais metais, pasipildė valstybės archyvų mikrofilmų ir skaitmeninių vaizdų kolekcijos. LVIA gavo dokumentų, kurie saugomi Rusijos (Maskvoje), Lenkijos (Varšuvoje, Suvalkuose, Krokovoje) ir Baltarusijos (Gardine, Minske) archyvuose, skaitmenines kopijas. Buvo gauti 1547 vaizdai dokumentų, kurių dauguma susiję su Mykolu Kleopu Oginskiu ir jo šeimos nariais. Taip pat LVIA planavo iš Lenkijos gauti 25 tūkst. vaizdų dokumentų skaitmeninių kopijų, tačiau iš Valstybinio Suvalkų archyvo buvo gautos ne skaitmeninės, bet kopijos mikrofilmų pavidalu – 26594 kadrai. Šis archyvas gavo Užnemunės įvairių bažnyčių metrikų knygų kopijas.

Svarbu paminėti ir tai, kad planuotų mikrofilmavimo ir restauravimo reikšmių didėjimui įtakos turėjo tai, kad keli valstybės archyvai šiai veiklai vykdyti gavo papildomų lėšų iš Lietuvos kultūros tarybos fondo. LYA projektui „Lietuvos partizanų Prisikėlimo apygardos štabo archyvo dokumentų restauravimas“ įgyvendinti skirta 20500 eurų. Gautos lėšos buvo panaudotos dokumentų restauravimui, medžiagų įsigijimui. Kauno apskrities archyvo projektui „Nacionalinio dokumentų fondo dalies restauravimas ir prevencinis konservavimas“ įgyvendinti skirta 8000 eurų. Šios lėšos panaudotos dokumentų restauravimui, restauravimo priemonėms ir kartonui įsigyti, apsauginių dėžučių gamybai.

Įgyvendindamas 2015 m. dokumentų išsaugojimą ir prieigą prie jų užtikrinančių darbų vykdymo planą, LCVA valstybės archyvams atliko mikrofilmavimo, kopijavimo, restauravimo, konservavimo ir įrišimo darbus. LCVA dokumentų atsarginiam fondui pagaminta 80330 kadrų mikrofilmų negatyvų, 80330 kadrų mikrofilmų sidabro pozityvų, 80330 kadrų mikrofilmų diazo pozityvų. Naudojimo fondui atnaujintos pozityvinės mikrofilmų kopijos (5501 kadras diazo pozityvų). LVIA dokumentų atsarginiam fondui mikrofilmuotas ir pagamintas 134281 kadras mikrofilmų negatyvų, 134281 kadras mikrofilmų sidabro pozityvų, 134281 kadrai mikrofilmų diazo pozityvų. LVIA „Lietuvos Metrikos“ atsarginiam ir naudojimo fondui iš negatyvų pagamintos pozityvinės mikrofilmų kopijos (5464 kadrai sidabro pozityvų ir 5464 kadrai diazo pozityvų). LYA dokumentų atsarginiam fondui mikrofilmuota ir pagaminta 216355 kadrai mikrofilmų negatyvų, 216355 kadrai mikrofilmų sidabro pozityvų, 216355 kadrai mikrofilmų diazo pozityvų. LCVA atliktas senų triacetato celiuliozės pagrindo mikrofilmų profilaktinis patikrinimas ir konservavimas (9100 m).

Lietuvos Respublikos kino įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už kino paveldo apsaugą yra atsakinga LVAT, nors papildomų asignavimų šiai funkcijai vykdyti 2015 m., kaip ir ankstesniais metais, negauta. Minėto įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad originali

nacionalinių filmų medžiaga kaip nacionalinis turtas yra saugoma valstybės archyvuose. Ši medžiaga saugoma LCVA. Iš viso priimta ir sutvarkyta 15 nacionalinių filmų. Nacionalinių filmų gamintojai, įgyvendindami Lietuvos Respublikos kino įstatymo 16 straipsnio 3 punktą, privalo šiam archyvui perduoti saugoti originalią nacionalinio filmo medžiagą, jeigu filmui gaminti buvo skirtas valstybinis finansavimas. LCVA kelis kartus raštu kreipėsi į Lietuvos kino centrą, prašydamas pateikti duomenis apie pagamintus nacionalinius filmus, tačiau kol kas archyvui teikiama informacija tik apie tai, kad iš dalies valstybės finansuoto filmo gamyba yra baigta. Todėl problema dėl nacionalinio filmo korektiško identifikavimo išlieka.

Valstybės kino metraščio kūrimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. ĮV-66, numato, kad Lietuvos vyriausiasis archyvas dalyvauja koordinuojat valstybės kino metraščio kūrimą ir kontroliuoja metraščio kūrimo administravimą, o LCVA rūpinasi kino metraščio kūrimu, saugojimu ir sklaida. Per 2015 m. LCVA Kino dokumentų skyrius sukūrė planuotus 6 valstybės kino metraščio tęstinius leidinius.

Siekiant sudaryti tinkamas sąlygas saugoti Nacionalinio dokumentų fondo dokumentus, buvo toliau įgyvendinamas investicinis projektas „Archyvų komplekso pastato Vilniuje, Mindaugo g. 8 rekonstrukcija ir priestato statyba“. Per ataskaitinį laikotarpį panaudota 1343837 eurų skirtų asignavimų (informacija apie valstybės lėšų panaudojimą 2015 metais įgyvendintam investiciniam projektui pateikta LR kultūros ministerijai LVAT 2016-01-28 raštu Nr. (1.12) V4-63). Per 2016 metus archyvų komplekso rekonstrukciją tikimasi užbaigti.

Paminėtina, kad 2015 metais didesni pokyčiai gerinant dokumentų sąlygas įvyko viename iš teritorinių archyvų. Klaipėdos apskrities archyvas persikraustė į naują iš VĮ Turto banko perimtą Lietuvos banko Klaipėdos skyriui priklausiusį pastatą su erdviomis administracinėmis patalpomis ir didele saugykla. Per palyginti trumpą laiką perimtą pastatą pavyko pritaikyti archyvo reikmėms – buvo įrengti darbo kabinetai, skaitykla, seminarų salė, viešosios erdvės bei kelios didelės saugyklos su moderniais mobiliisiais stelažais, pritaikytais saugoti beveik 5800 tiesinių metrų dokumentų (senojo pastato saugyklų talpa buvo kone perpus mažesnė).

Siekiant kompleksiskai spręsti dokumentų saugojimo problemas, buvo atlikta Archyvų veiklos (dokumentų tvarkymo ir saugojimo) galimybių studija. Viena iš šioje galimybių studijoje sprendžiamų problemų – kaip galima sukurti papildomos vietos archyvų saugyklose, siekiant užtikrinti, kad visi įstatymų nustatyta tvarka perduotini dokumentai būtų priimti į valstybės archyvus ir saugomi tinkamomis sąlygomis.

3 tikslas – Plėsti prieigos prie Nacionalinio dokumentų fondo, Lietuvos kino paveldo galimybes.

Įgyvendinant šį programos tikslą buvo tęsiami valstybės archyvuose saugomų dokumentų skaitmeninimo darbai, teikiama informacija į Elektroninio archyvo informacinės sistemos duomenų bazę ir kitas informacines sistemas, vykdomi viešinimo darbai.

2015 metais valstybės archyvai suskaitmenino 50 279 apsk. vnt. saugomų dokumentų. Tai sudaro 1 150 197 skaitmeninių vaizdų, skaitmeninant rašytinius dokumentus ir fotodokumentus, bei 899,8 valandų, skaitmeninant vaizdo ir garso dokumentus.

Svarbiausi skaitmeninimo projektai, kuriuos 2015 metais įgyvendino valstybės archyvai:

2015 m. dalyvauta įgyvendinant Europos Sąjungos šalių narių archyvų institucijų projektą „Pavyzdinis Europos tinklo archyvų portalas“ (angl. Archives portal Europe network of eXcellence (APEX)), remtą Europos Komisijos programos ICT PSP lėšomis (projekto veiklos baigtos 2015-10-01). Į šio projekto veiklą LVAT kartu su LVIA ir LCVA buvo įsitraukę nuo 2012 m. kovo 1 d. Nyderlandų nacionalinio archyvo iniciatyva. LVAT buvo įsipareigojusi portalui pateikti 20 000 skaitmeninių vaizdų ir netgi viršijo savo įsipareigojimus: 2013–2015 m. į APEX portalą eksportuoti 376 objektų aprašai, kurie yra susieti su 24511 skaitmeninių vaizdų, publikuojamų EAIS. Paminėtina, kad nuo 2009 m. Europos archyvų vykdytų projektų „APEnet“ ir „APEX“ rezultatas – sukurta internetinė prieiga prie Europos archyvų, paremta vieno langelio principu. Tai, kad visų šalių, dalyvavusių įgyvendinant šį projektą, archyvų institucijos naudojo tuos pačius tarptautinius standartus, sudarė galimybę sukurti bendrą duomenų bazę, taigi Europos

valstybių dokumentinis ir kultūros paveldas tapo prieinamas internetu. Portalo duomenys šiuo metu eksportuojami į Europos kultūros ir paveldo skaitmeninę biblioteką „Europeana“.

LCVA, 2013 m. balandžio 30 d. baigęs įgyvendinti projektą „Lietuvos dokumentinis kinas internete (e-kinas)“, užtikrindamas sutartyje numatytą projekto veiklų tęstinumą, 2015 m. suskaitmenino 400 objektų – dokumentinių filmų, sudarė aprašus, išvertė juos į anglų kalbą ir pateikė interneto svetainėje www.e-kinas.lt viešai prieigai. Tai dokumentiniai filmai, sukurti Lietuvos nacionaliniame radijuje ir televizijoje bei Lietuvos kino studijoje 1961–1963 metais. Viešai prieigai pateikti siužetai, žurnalai ir apybraižos apie to meto pramonės ir žemės ūkio plėtrą, sportą, švietimą, mokslą, mediciną, statybas, energetiką, transportą, prekybą, teismus bei visuomeninį, politinį ir kultūrinį gyvenimą. Turinį pajavairino ir 6 senieji lietuviški vaidybiniai filmai.

LCVA, nuo 2013 m. kovo 1 d. dalyvaujantis Europos Komisijos finansuojamame projekte EUScreenXL (Europos televizijos ir garso archyvai internete), tęsė darbus ir 2015 metais. Projekto interneto portalui www.euscreen.eu pateikta 600 JAV lietuvių radijo stoties „Margutis“ radijo laidų. Tai yra pirmieji LCVA saugomi garso dokumentai, kuriuos galima perklausyti internete. Taip pat LCVA pateikė 31 Lietuvos televizijos apybraižą, saugomą archyve bei 14 archyvo videooperatorių sukurtų vaizdo įrašų apie įvairius Lietuvos įvykius. Pasinaudojant projekto galimybėmis virtualiai bibliotekai „Europeana“ buvo pateikti LCVA saugomi kino dokumentai.

2015 m. sėkmingai buvo įvykdytas projektas „Antrojo pasaulinio karo metų Lietuvos teritorijos aerofotonuotrukų identifikavimas, skaitmeninimas JAV nacionaliniame archyve ir jų sklaida“. JAV nacionaliniame archyve Vašingtone (The National Archives and Records Administration) buvo atlikta ten saugomų aerofotonuotrukų ir kitų susijusių dokumentų atranka bei nuskenuoti atrinkti dokumentai. Į Lietuvą parvežti skaitmeniniai vaizdai (iš viso 17500) buvo tinkamai parengti ilgalaikiam saugojimui skaitmeninėje saugykloje, taip pat pagamintos mažos raiškos kopijos, tinkamos viešai prieigai archyvo skaitykloje. Skaitmeninių dokumentų kopijos (Vakarų Lietuvos aerofotonuotrukos) perduotos projekto rėmėjui Klaipėdos universitetui paviešinti elektroninėje erdvėje kaip Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto tarptautinio projekto „ArchaeoLandscapes Europe“ dalis. 2015 m. lapkričio 25 d. įvyko šio projekto viešinimo renginys.

Užtikrinant projekto „Virtualios elektroninio paveldo sistemos plėtra“ veiklos tęstinumą, portale www.epaveldas.lt buvo paskelbta LVIA saugomų Romos katalikų bažnyčių fondų bylų 76060 skaitmeninių vaizdų. Reikia pažymėti, kad susidomėjimas šiame portale skelbiamais dokumentais itin didelis. Per 2015 m. šio portalo vartotojai atsisiuntė 7675550 vaizdų iš LVIA pateiktų suskaitmenintų dokumentų.

Svarbiausi renginiai, kuriuose 2015 m. buvo atstovaujamos Lietuvos valstybinės archyvų sistemos įstaigos:

Valstybinės archyvų sistemos įstaigos per 2015 m. skatino bendradarbiavimą su gretimomis šalimis. Siekiant plėtoti profesinius, mokslinius ir kultūrinius ryšius, balandžio 21 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijoje buvo pasirašyti bendradarbiavimo susitarimai tarp Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos ir Ukrainos valstybinės archyvų tarnybos bei Latvijos nacionalinio archyvo ir Ukrainos valstybinės archyvų tarnybos. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos kvietimu gruodžio 2–4 d. Lietuvoje viešėjo Lenkijos Respublikos valstybės archyvų generalinis direktorius prof. Władysław Stepniak, Lenkijos Respublikos valstybės archyvų generalinės direkcijos direktorius Andrzej Biernat, Baltarusijos archyvų ir raštvedybos departamento direktorius Vladimir Adamuško ir Baltarusijos nacionalinio archyvo direktorius Viktor Kuraš.

Lietuvos valstybinės archyvų sistema atstovauta ir tarptautinėse konferencijose. 2015 m. kovo 19–21 d. Lietuvos vyriausiasis archyvaras kartu su LVIA direktore dalyvavo Turkijos valstybės archyvų generalinės direkcijos organizuojamoje tarptautinėje konferencijoje „Pirmojo pasaulinio karo šimtmečio dokumentai“. 2015 m. gegužės 21–22 dienomis Varšuvoje vyko XV tarptautinė Centrinės ir Rytų Europos valstybės archyvų konferencija „Colloquia Jerzy Skowronek dedicata“, kurios tema – „Archyvai 21-ojo amžiaus socialinėje aplinkoje“. Pranešimus

konferencijoje skaitė 4 valstybės archyvų atstovai. Gegužės 22–23 d. vyko Rumunijos Baltijos ir Šiaurės studijų asociacijos organizuota tarptautinė mokslinė konferencija „Atmintis ir kultūra 2015: istorinė atmintis, atminties politika ir kultūrinė tapatybė: Rumunijoje, Skandinavijos ir Baltijos šalyse“. 2015 m. rugsėjo pirmosiomis dienomis valstybinės archyvų sistemos atstovai dalyvavo Baltijos šalių archyvarų susitikime „Prieiga skaitmeninėje eroje: iššūkiai ir galimybės“ (angl. *Access in Digital Era: Challenges and Opportunities*). Tradiciniame kas dvejus metus vykstančiame susitikime Baltijos šalių kolegos dalijosi patirtimi, sukaupta vykdant įvairius dokumentų sklaidos projektus, ir skaitmeninių dokumentų skelbimo ypatumais internetinėje erdvėje bei taikomais viešinimo būdais (Lietuvos atstovai perskaitė 5 pranešimus).

2015 m. rugsėjo 28–29 d. Reikjavike (Islandija) vyko trečioji kasmetinė Tarptautinės archyvų tarybos organizuojama konferencija, kurios tema „Archyvai: įrodomumas, saugumas ir pilietinės teisės“. Konferencijoje dalyvavo apie 500 atstovų iš 75 šalių. Spalio 18–21 d. Lietuvos archyvarai dalyvavo Jad Vašemo (Yad Vashem) Holokausto aukų ir didvyrių atminimo instituto organizuotoje tarptautinėje konferencijoje. Konferencija vyko Jeruzalėje (Izraelis). Lietuvos vyriausiasis archyvaras skaitė pranešimą apie prieigą prie holokausto tyrimams reikšmingų archyvinių šaltinių bei dalyvavo apskritojo stalo diskusijoje. Pranešimus šioje konferencijoje skaitė dar penki valstybinės archyvų sistemos atstovai.

Buvo skaitomi pranešimai ir Lietuvoje. LVAT Dokumentų ir archyvų valdymo skyriaus vedėja skaitė pranešimą dokumentų rengimo klausimais LR kultūros ministerijoje, elektroninių dokumentų valdymo klausimais – UAB „Directo“ organizuojame seminare „E-dokumentai keičia popierinius: nauda, tendencijos, teisiniai aspektai ir techniniai sprendimai“. Lietuvos valstybės naujasis archyvas 2015 m. gruodžio 3 d. organizavo konferenciją „Dokumentų valdymo aktualijos ir perspektyvos“, kuri sulaukė daugiau nei 200 dalyvių. Konferencijoje buvo aptartos šiandieninės aktualijos, pristatytos naujausios informacinės sistemos - e.pristatymas, eDVS.

Svarbiausios parodos, kurias rengė ar rengiant dalyvavo valstybės archyvai:

Siekiant skatinti visuomenės domėjimąsi valstybės archyvuose saugomu dokumentiniu paveldu, buvo rašomi straipsniai, skelbiama informacija archyvų interneto svetainėje, rengiamos parodos. Per 2015 m. valstybės archyvai parengė 50 parodų, dalyvavo rengiant 21 bendrą parodą su kitomis institucijomis.

2015 m. paskelbus Mykolo Kleopo Oginskio metais bei minint 250-ąsias jo gimimo metines daug parodų skirta tai temai. Iš didesnio dėmesio sulaukusių parodų paminėtinos „Ten, kur kviečia tėvynės meilė ir pareiga“, eksponuota Vilniaus universiteto bibliotekos P. Smuglevičiaus salėje (rengiant parodą dalyvavo Vilniaus universiteto biblioteka, LVIA, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, Rusijos valstybinis senųjų aktų archyvas) bei LVIA kartu su Rusijos valstybiniu senųjų aktų archyvu, Vyriausiuoju senųjų aktų archyvu Varšuvoje, Suvalkų valstybiniu archyvu, Baltarusijos nacionaliniais istorijos archyvais (Minske ir Gardine) parengta virtuali paroda „Mykolas Kleopas Oginskis ir jo artimieji užsienio šalių archyvų dokumentuose“.

Daug saugomų dokumentų eksponuota kitose stacionariose ir virtualiose parodose: „Lietuvos etnografinių regionų vietovės archyvo dokumentuose“ (rengėjas Vilniaus apskrities archyvas), „Lietuvos etnografiniai regionai“ (2015 metai buvo paskelbti Etnografinių regionų metais, rengėjas LCVA), parodoje, skirtoje jubiliejinei Lietuvos dainų šventei paminėti „Čia mano namai“ (organizavo Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija, dalyviai Lietuvos liaudies kultūros centras, LCVA), „Lietuvos dailininkų sąjunga 1935–1940 m.“ (rengėjas Literatūros ir meno archyvas), „Lukiškių kalėjimas 1950 m.“ (rengėjas LYA), „Lietuvos partizanų kūryba“ (rengėjas LYA) ir kt.

Reikia paminėti ir tai, kad 2015 m. išskirtinio dėmesio sulaukė LCVA saugomi dokumentai – Lietuvos dvarų parceliacijos, kaimų ir miestelių išskirstymo viensėdžiais ir sklypais planai, saugomi LCVA Žemės ūkio ministerijos Žemės tvarkymo departamento fonde Nr. 1250, buvo pripažinti nacionalinės reikšmės dokumentinio paveldo objektu ir įrašyti į UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionalinį registrą. Tai reti ir unikalūs dokumentai, vertingas tarpukario Lietuvoje vykusios žemės reformos tyrinėjimo šaltinis. Archyve saugomame

fonde yra 14525 planai. Planuose pateikiama informacija – vertingas 1919–1940 m. Lietuvoje vykusios žemės reformos tyrinėjimo ir analizės šaltinis, neįkainojamas kraštovaizdžio kaitos liudijimas.

Įgyvendinant „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano priemonę, 2015 m. rugsėjo mėn. Lietuvos vyriausiasis archyvaras ir LCVA direktorius lankėsi Baltimorės lietuvių bendruomenėje. Buvo aptarta Baltimorės lietuvių bendruomenės saugomų dokumentų būklė bei bendradarbiavimo galimybės tarp bendruomenės ir Lietuvos archyvų. Taip pat 2015 m. rugsėjo 23–spalio 10 d. LCVA darbuotojos lankėsi Amerikos lietuvių kultūros archyve (ALKA) Putname (JAV). Buvo tęsiamas 2014 m. pradėtas projektas „Lietuvių išeivijos archyvų specialistų mokymai Lituanistikos tyrimo ir studijų centre ir lietuvių išeivijos archyvinės medžiagos tvarkymas Amerikos lietuvių kultūros archyve ALKA“. Komandiruotės metu buvo tvarkomi ALKA archyve saugomi likę neaprašyti Bendrojo Amerikos lietuvių fondo (BALF) dokumentai. Paminėtina, kad tvarkant dokumentus nustatyta, kad ALKA archyve saugomi Lietuvos generalinio konsulato Niujorke dokumentai. Buvo aptartos šių dokumentų perdavimo Lietuvai galimybės.

Įgyvendindami strateginio veiklos plano priemonę – identifikuoti iš Lietuvos išvežtus ir kitus su Lietuva susijusius archyvinius dokumentus ir atlikti jų paiešką –, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos ir LVIA atstovai lankėsi Rusijos valstybiniame senųjų aktų archyve (Maskva). Buvo peržiūrėtos Rusijos valstybinio senųjų aktų archyvo fondo Nr. 12 „Medžiaga apie Lenkiją ir Lietuvą“ bylos. Kadangi šaltinių apie kunigaikščius Oginskius ir jų veiklą rasta labai daug, apsiribota tik Mykolo Kleopo Oginskio ir jo tėvo Andriaus Ignoto Oginskio gyvenimu ir veikla. Ypatingas dėmesys skirtas dokumentams apie politinę šių asmenybių veiklą (pvz. Lenkijos ypatingojo pasiuntinio Vienoje A. I. Oginskio susirašinėjimas su Lenkijos karaliumi Stanislovu Augustu, su Lenkijos Užsienio reikalų ministerija ir t. t.). Taip pat pavyko surasti M. K. Oginskio susirašinėjamą po 1794 m. sukilimo, jo autobiografiją, jo ranka parašytą muzikos kūrinį, susirašinėjamą su žmona ir draugais. Įsigytos kopijos saugomos LVIA archyve, su jomis bus galima susipažinti archyvo skaitykloje.

Įgyvendindami minėtą priemonę Kauno apskrities archyvo atstovai 2015 m. birželio 24–liepos 3 d. lankėsi Gruzijos nacionaliniame archyve. Pagrindinis vizito tikslas – peržiūrėti Gruzijos patriarcho Kiriono II fondą Gruzijos nacionaliniame archyve ir identifikuoti su Pažaislio vienuolyno istorija susijusius dokumentus. Buvo peržiūrėta 711 saugojimo vienetų dokumentų ir 707 apskaitos vienetų dokumentų skaitmeninės kopijos (daugiau kaip 2000 skenuotų vaizdų) parsivežtos į Kauno apskrities archyvą. Tokiu būdu praėjus daugiau kaip šimtui metų Pažaislio istoriją liudijantys archyviniai dokumentai skaitmeninėse laikmenose sugrįžo į Lietuvą ir Kauno apskrities archyvo skaitykloje taps be jokių apribojimų prieinami Pažaislio istorijos tyrinėtojams. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šie dokumentai Lietuvos tyrinėtojų iki šiol tebėra beveik netyrinėti.

Be Pažaislio istoriją liudijančių dokumentų, Gruzijos nacionaliniame archyve buvo rasta ir daugiau dokumentų, susijusių su Lietuvos istorija: tarpukario Lietuvos ir Gruzijos tarpusavio santykių dokumentai, kūrybinių sąjungų (visų pirma, Rašytojų ir Teatro sąjungų) tarpusavio ryšius atspindintys dokumentai, vaizdo dokumentai (pvz., Gruzijos telegramų agentūros darytos Sausio 13-osios įvykių nuotraukos) ir kt.

Siekiant skatinti visuomenės domėjimąsi dokumentiniu paveldu, buvo kuriamos ir naujos paslaugos. LCVA įgyvendinus Lietuvos kultūros tarybos finansuotą projektą „Fotoskaidrių skaitmeninimo savitarna“, 2015 m. pabaigoje pradėjo veikti nemokama fotoskaidrių ir negatyvų skaitmeninimo savitarnos paslauga – įrengtos kompiuterizuotos darbo vietos, aprūpintos skenavimo įranga, leidžiančia skaitmeninti norimus vaizdus įvairia raiška, taip pat skaitmeninti skirtingo dydžio negatyvus. Skaitmeninimo įranga asmenims naudotis padeda archyvo specialistai. Projektas yra orientuotas į įvairias amžiaus grupes: vyresniųjų klasių moksleivius, studentus, senjorus. Didžioji dalis audiovizualinio paveldo analoginėse laikmenose yra vyresnio amžiaus privačių asmenų kolekcijose. Naudodamiesi paslauga, lankytojai turi galimybę išmokti naudotis šiuolaikinėmis skaitmeninimo technologijomis, o archyvas gali susipažinti su įvairia, tikėtina,

unikalia foto medžiaga, saugoma privačiose kolekcijose. Fotoskaidrių ir negatyvų skaitmeninimo įranga bus naudojama ir edukacinių renginių metu, demonstruojant analoginės fotografijos virsmą skaitmenine ir skaitmeninės fotografijos įvairiapusio panaudojimo galimybėmis.

Įgyvendinant aptariamą programos tikslą, buvo vykdomas Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos įgyvendinimo 2013–2015 metų veiksmų plano 3.2.2 priemonės „Optimizuoti viešojo valdymo institucijų atliekamas funkcijas, nuolat vertinti ir tobulinti šių institucijų valdymą ir gebėjimus“ 3.2.2.6 veiksmas „Užtikrinti darnų Elektroninio archyvo infrastruktūros funkcionavimą ir jos plėtrą“. LVAT organizavo Elektroninio archyvo infrastruktūros funkcionavimo stebėsenos ir priežiūros, užtikrinančios darnų Elektroninio archyvo informacinės sistemos veikimą, vykdymą, naujų funkcionalumų kūrimą ir diegimą.

4 tikslas – Siekti efektyvios Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos ir valstybės archyvų veiklos ir kokybiškų paslaugų teikimo.

Įgyvendinant šį programos tikslą, buvo siekiama gerinti LVAT ir valstybės archyvų veiklos kokybę, stiprinant veiklos planavimo ir atskaitomybės, vidaus kontrolės, asignavimų ir materialinių išteklių valdymo, personalo, dokumentų valdymo ir kitas aktualias sritis, taip pat siekiama kokybiškų paslaugų teikimo.

2015 m. didelis dėmesys skirtas darbuotojų motyvacijos priemonėms, nes sėkminga įstaigos veikla grindžiama darbuotojų sugebėjimų ir motyvacijos sandauga. Tinkamai parinktos motyvacinės priemonės skatina darbuotojus siekti efektyviausių rezultatų, užtikrina mažesnę personalo kaitą. Ieškant efektyviausių motyvacijos priemonių, nesitenkinama vien materialiniu atlygiu – atsižvelgiama į saviraiškos, kolektyvinio darbo, pagarbos ir įvertinimo problemas. Ieškant palankiausio sprendimo būdo, LVAT ir valstybės archyvuose kasmet rengiamos anoniminės apklausos, stengiamasi sukurti patogias darbo vietas, palaikyti palankią darbo aplinkos atmosferą, pasirūpinti darbo krūvio balansu.

Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos darbuotojų skatinimo tvarkos aprašas numato LVAT ir valstybės archyvų valstybės tarnautojų pagerbimą ar apdovanojimą už ilgametį ir nepriekaištingą darbą ar išskirtinius nuopelnus, siekiant juos pagerbti valstybinių švenčių, archyvarų profesinės šventės – Tarptautinės archyvų dienos, įstaigos ar asmeninių jubiliejų, kitomis išskirtinėmis progomis. 2015 m. du LVAT darbuotojai buvo paskatinti asmeninėmis dovanomis, o Archyvaro garbės ženklas iškilmingoje aplinkoje buvo įteiktas trims valstybinės archyvų sistemos darbuotojams.

Archyvų veiklos efektyvumas glaudžiai susijęs ir su darbuotojų kvalifikacijos tobulinimu. Ribojami biudžeto, LVAT ir valstybės archyvų darbuotojai neturėjo didesnių galimybių dalyvauti mokamuose seminaruose, kvalifikacijos tobulinimo kursuose. Tačiau jie aktyviai dalyvavo nemokamuose seminaruose turto valdymo, korupcijos prevencijos, žmoniškųjų išteklių valdymo, programų administravimo, informacinių sistemų valdymo temomis. Valstybės archyvams mokymus dokumentų valdymo aktualijų ir naujovių tema organizavo ir pati LVAT.

2015 m. buvo vykdoma Valstybės archyvų darbuotojų darbo apimčių apskaičiavimo metodikos taikymo stebėsenos ir vertinamos šios metodikos keitimo poreikis. Archyvai, teikdami ketvirčių ataskaitas, papildomai teikė informaciją apie priemonės 01-02-01-02-01 „Vykdyti teisės aktuose nustatytų dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų priežiūrą, derinti pateiktų apskaitos ir kitų dokumentų duomenis“ veiksmo „Apskaitos dokumentų, kurių duomenys derinami, kiekis“ vykdymo rezultatus, taip pat priemonės 01-02-02-01-01 „Nustatyta tvarka priimti dokumentus saugoti, tvarkyti dokumentus ir jų apskaitą, mikrofilmuoti saugomus dokumentus bei taikyti kitas jų išsaugojimą užtikrinančias priemones“ veiksmo „Sutvarkytų priimtų saugoti netvarkytų dokumentų kiekis“ rezultatus. Buvo analizuojama informacija pagal konkrečių valstybės archyvų darbuotojų konkrečios atliekamos funkcijos apimtį (procentais), atliktų darbų apimtis.

Ataskaitiniais metais įmokų už suteiktas mokamas paslaugas buvo surinkta 459 782,8 eurų (23 proc. daugiau lyginant su 2014 m., kai buvo gauta 373899 eurų), iš jų įgyvendinant atskirus projektus ir vykdant atskirus sutartinius įsipareigojimus (tiek užsienio, tiek ir Lietuvos partneriams) buvo gauta 210 763,7 eurų.

2015 metais išnagrinėti 29553 prašymai (8 proc. mažiau nei 2014 m.) išduoti dokumentus, patvirtinančius atitinkamus juridinius faktus, teikti įstatymų nustatytą informaciją. Lyginant su praėjusiais metais, prašymų mažėjimo tendencija išlieka.

Kaip ir ankstesniais metais, 2015 metais daug dėmesio buvo skirta projektų įgyvendinimui, sutartinių įsipareigojimų užsienio partneriams vykdymui skaitmeninant valstybės archyvuose saugomus dokumentus.

LCVA 2015 m. JAV Holokausto memorialinio muziejaus užsakymu skaitmenino muziejaus darbuotojų atrinktus archyvo dokumentus, susijusius su žydų tautos istorija (21829 rašytinių dokumentų vaizdai), Yad Vashem Holokausto aukų ir didvyrių atminties muziejaus Izraelyje užsakymu atrinktus archyvo dokumentus (202407 rašytinių dokumentų vaizdai), Žydų mokslinio tyrimo instituto YIVO užsakymu (44456 rašytinių dokumentų vaizdai).

LYA dokumentus skaitmenino pagal bendradarbiavimo sutartį su Centrinio žydų tautos istorijos archyvu (Izraelis) (56 rašytinių dokumentų vaizdai), Stenfordo universiteto Huverio instituto (JAV) užsakymu (102379 rašytinių dokumentų vaizdai) bei Yad Vashem Holokausto aukų ir didvyrių atminties muziejaus Izraelyje užsakymu (67821 rašytinių dokumentų vaizdas).

LVIA skaitmenino dokumentus Valstybiniam Suvalkų archyvui (Lenkija) (11031 rašytinių dokumentų vaizdas), per 6,4 tūkst. skaitmeninių vaizdų buvo padaryta (iš mikrofilmų) ir pateikta pagal Europos kultūrinio palikimo tyrimo instituto Balstogėje (Lenkija) užsakymą. Taip pat 2015 m. buvo pasirašytos sutartys su Yad Vashem (Holokausto aukų ir didvyrių atminties muziejus Izraelyje) (pagaminta 11908 vaizdai), Family Search International (JAV) (pagaminta 34141 vaizdai).

Kauno apskrities archyvas skaitmenino Yad Vashem Holokausto aukų ir didvyrių atminties muziejaus Izraelyje užsakymu (54962 dokumentų vaizdai), Family Search International užsakymu (70246 dokumentų vaizdai).

LCVA bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka buvo atliktas bibliotekos fonduose saugomų spaudos archyvų dokumentų mikrofilmų ryškinimas ir kopijavimas. Per metus išryškinta 2873 metrai negatyvinių mikrofilmų, kopijuota ir pagaminta 5689 metrai pozityvinių ir negatyvinių mikrofilmų.

Bendras vaizdo ir garso dokumentais besidominčių vartotojų kiekis taip pat nemažėja. Lietuvos kino centro užsakymu 2015 m. buvo suskaitmeninti septyni LCVA saugomi vaidybiniai filmai: „Jausmai“ (rež. A.Dausa, A.Grikevičius, 1968 m.), „Skrydis per Atlantą“ (rež. R.Vabalas, 1983 m.), „Herkus Mantas“ (rež. M.Giedrys, 1972 m.), „Maža išpažintis“ (rež. A.Araminas, 1971 m.), „Vasara baigiasi rudenį“ (rež. G.Lukšas, 1981 m.), „Niekas nenorėjo mirti“ (rež. V.Žalakevičius, 1965 m.), „Faktas“ (rež. A.Grikevičius, 1981 m.) ir vienas dokumentinis filmas „Vokiečių okupacijos laikų Vilnius (op. S.Uzdonas, 1943 m.).

Garso ir videodokumentai buvo teikti Ramunės Rakauskaitės ir Kristinos Briede kino filmo projektui apie poetinį dokumentinį Baltijos šalių kiną „Naujoji Baltijos banga“, Biržų krašto muziejui, „Sela“, Nacionalinei Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokyklai bei kitiems vartotojams.

2015 metais, kaip ir ankstesniais, vykdydamas LCVA ir viešosios įstaigos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos bendradarbiavimo sutartį, LCVA teikė garso dokumentus LRT rengiamoms ir transliuojamoms laidoms „Ryto garsai“ bei „Lietuvos diena“, periodiškai teikė informaciją apie JAV radijo stoties „Amerikos balsas“ Lietuviškos redakcijos įrašus, skaitmenino magnetines garso juostas ir teikė reikalingus skaitmeninius garso įrašus.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Kodai	Tikslų, uždavinių ir vertinimo kriterijų pavadinimai, matavimo vienetai	2015-ųjų metų vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	1 tikslas: Užtikrinti dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo srities valstybės politikos įgyvendinimą.			
R-01-02-01-01	Parengtų išvadų dėl gautų derinti teisės aktų projektų skaičius, vienetai	96,0	47,0	49,0 %
	1 uždavinys: Rengti ir tobulinti reguliavimo srities norminius teisės aktus, atsižvelgiant į viešojo administravimo pokyčius, kitų šalių patirtį.			
P-01-02-01-01-01	Parengtų reguliavimo srities norminių teisės aktų skaičius, vienetai	10,0	27,0	270,0 %
P-01-02-01-01-02	Parengtų rekomendacijų, teisės aktų normų taikymo aiškinimų skaičius, vienetai	4,0	4,0	100,0 %
	2 uždavinys: Kontroliuoti, kaip administruojamas Nacionalinis dokumentų fondas, formuoti vienodą dokumentų valdymo praktiką valstybės ir savivaldybių institucijose, įstaigose, įmonėse bei koordinuoti Lietuvos kino paveldo apsaugą.			
P-01-02-01-02-01	Atliktų patikrinimų, vykdančių Nacionalinio dokumentų fondo administravimo kontrolę, skaičius, vienetai	16,0	17,0	106,3 %
P-01-02-01-02-03	Įstaigų, kurių dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų priežiūra vykdoma, atliktų patikrinimų skaičius, vienetai	84,0	84,0	100,0 %
P-01-02-01-02-04	Apskaitos dokumentų, kurių duomenys derinami, kiekis, vienetai	7.052,0	10.690,0	151,6 %
P-01-02-01-02-05	Surengtų mokymų, seminarų dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo klausimais skaičius, vienetai	33,0	41,0	124,2 %
	2 tikslas: Užtikrinti Nacionalinio dokumentų fondo, Lietuvos kino paveldo, kaupimą ir išsaugojimą			
R-01-02-02-01	Į valstybės archyvų apskaitą per metus įrašytų (priimtų saugoti ir jų sutvarkytų) dokumentų kiekis, vienetai	36.550,0	54.369,0	148,8 %

R-01-02-02-02	Saugyklų, kuriose yra techninės galimybės, leidžiančios užtikrinti optimalų dokumentų saugojimo režimą, kiekis, procentai	45,8	45,8	100,0 %
	1 uždavinys: Kaupti ir saugoti išliekamąją vertę turinčius dokumentus.			
P-01-02-02-01-01	Iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių priimtų saugoti dokumentų kiekis, apsk. vnt.	25.177,0	38.506,0	152,9 %
P-01-02-02-01-02	Iš privačių juridinių ar fizinių asmenų, nevalstybinių organizacijų ir kitų organizacijų papildant NDF priimtų saugoti dokumentų kiekis, salyg. vnt.	618,0	3.070,0	496,8 %
P-01-02-02-01-03	Sutvarkytų priimtų saugoti netvarkytų dokumentų kiekis, salyg. vnt.	15.578,0	19.095,0	122,6 %
P-01-02-02-01-04	Pertvarkomų dokumentų fondų skaičius, vienetai	80,0	98,0	122,5 %
P-01-02-02-01-05	Restauruotų ir konservuotų rašytinių dokumentų kiekis, lapai	17.190,0	19.149,0	111,4 %
P-01-02-02-01-06	Restauruotų ir konservuotų vaizdo ir garso dokumentų kiekis, saug. vnt.	750,0	826,0	110,1 %
P-01-02-02-01-07	Mikrofilmuotų dokumentų kiekis, apsk. vnt.	2.310,0	2.153,0	93,2 %
P-01-02-02-01-08	Nacionalinių filmų, kurių originalios medžiagos saugomos, kiekis, vienetai	6,0	15,0	250,0 %
P-01-02-02-01-09	Valstybės kino metraščiui sukurtų filmų skaičius, vienetai	6,0	6,0	100,0 %
	2 uždavinys: Modernizuoti ir plėsti valstybės archyvų infrastruktūrą, gerinant dokumentų saugojimo ir prieinamumo sąlygas.			
P-01-02-02-02-01	Projekto „Archyvų komplekso pastato Vilniuje, Mindaugo g. 8 rekonstravimas ir priestato statyba“ įgyvendinimo apimtis (% nuo projekto vertės), procentai	79,8	79,8	100,0 %
P-01-02-02-02-02	Projekto „Lietuvos valstybės istorijos archyvo pastato Vilniuje, Gerosios Vilties g. 10 rekonstrukcija“ įgyvendinimo apimtis (% nuo projekto vertės), procentai	0,0	0,0	

P-01-02-02-02-03	Projekto „Panevėžio apskrities archyvo pastato Panevėžyje, M.Valančiaus g. 3 rekonstrukcija“ įgyvendinimo apimtis (% nuo projekto vertės), procentai	0,0	0,0	
	3 tikslas: Plėsti prieigos prie Nacionalinio dokumentų fondo, Lietuvos kino paveldo galimybes.			
R-01-02-03-01	Valstybės archyvuose per metus prieinamų skaitmenintų dokumentų kiekio didėjimas, apsk. vnt.	43.187,0	47.993,0	111,1 %
R-01-02-03-02	Dokumentų skaitytojų apsilankymų skaičius, vienetai	30.735,0	31.616,0	102,9 %
	1 uždavinys: Diegti informacines technologijas, plečiant informacijos paieškos ir sklaidos galimybes, kurti saugomų dokumentų skaitmeninį turinį.			
P-01-02-03-01-01	Skaitmenintų dokumentų kiekis, vienetai	45.429,0	50.279,0	110,7 %
P-01-02-03-01-02	Skaitmenintų dokumentų (rašytinių ir fotodokumentų) skaitmeninių vaizdų skaičius (per metus), vienetai	785.378,0	1.150.197,0	146,5 %
P-01-02-03-01-03	Skaitmenintų vaizdo ir garso dokumentų trukmė (valandos), valandos	782,0	899,8	115,1 %
P-01-02-03-01-04	Elektroninio archyvo informacinės sistemos duomenų bazėje pateiktų apyrašų kiekis (apyrašas), vienetai	7.653,0	8.442,0	110,3 %
	2 uždavinys: Skatinti visuomenės domėjimąsi valstybės dokumentiniu paveldu, jį tirti ir populiarinti, užtikrinti teisę susipažinti su saugomais dokumentais.			
P-01-02-03-02-01	Organizuotų renginių skaičius, vienetai	136,0	186,0	136,8 %
P-01-02-03-02-02	Dokumentų parodų skaičius, vienetai	32,0	71,0	221,9 %
P-01-02-03-02-03	Identifikuotų iš Lietuvos išvežtų ir kitų su Lietuva susijusių dokumentų skaičius, vienetai	23,0	25,0	108,7 %
P-01-02-03-02-04	Identifikuotų ir į informacinę erdvę integruotų užsienio lietuvių archyvų rinkinių skaičius, vienetai	25,0	40,0	160 %

	4 tikslas: Siekti efektyvios Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos ir valstybės archyvų veiklos ir kokybiškų paslaugų teikimo.			
R-01-02-04-01	Pagerintų veiklos (bendrosios veiklos srities funkcijų) efektyvumo vertinimo kriterijų dalis, procentai	2,0	30,3	1515 %
	1 uždavinys: Teikti kokybiškas paslaugas.			
P-01-02-04-01-02	Išnagrinėtų prašymų išduoti dokumentus, patvirtinančius atitinkamus juridinius faktus, teikti įstatymų nustatytą informaciją skaičius, vienetai	33.989,0	29.553,0	86,9 %
P-01-02-04-01-03	Asmenims suteiktų administracinių paslaugų kiekis, vienetai	84.133,0	85.669,0	101,8 %
P-01-02-04-01-05	Vartotojų užsakymu pagamintų analoginių kopijų skaičius, vienetai	123.475,0	55.392,0	44,9 %
P-01-02-04-01-06	Vartotojų užsakymu pagamintų skaitmeninių kopijų (rašytinių ir fotodokumentų) skaičius, vienetai	343.550,0	733.740,0	213,6 %
P-01-02-04-01-07	Vartotojų užsakymu pagamintų skaitmeninių kopijų (vaizdo ir garso dokumentų) skaičius, minutės	600,0	1.284,0	214,0 %
P-01-02-04-01-08	Suteiktų mokamų paslaugų vertė, eurai	422.717,0	459.782,76	108,8 %
	2 uždavinys: Efektyviai administruoti archyvų sritį.			
P-01-02-04-02-02	Kvalifikaciją kėlusią valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius, vienetai	43,0	66,0	153,5 %

Nepasiektų vertinimo kriterijų reikšmių priežastys (vertinamos reikšmės, kurių įvykdymas mažesnis nei 75 procentai):

R-01-02-01-01 *Parengtų išvadų dėl gautų derinti teisės aktų projektų skaičius* (vienetai). Įvykdymas 49%.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 32.2 papunktį, dėl Vyriausybei teikiamų teisės aktų projektų turi būti gautos išvados iš suinteresuotų institucijų (iš ministerijų, Vyriausybės įstaigų, kitų institucijų ir įstaigų – dėl teisės aktų projektų, susijusių su šių institucijų ir įstaigų kompetencija). Pastebima, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektai, kuriuose yra su dokumentų valdymu susijusių nuostatų, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybai išvadoms neretai nepateikiami. Tokia tendencija stebima dėl to, kai minėtame darbo reglamente neįrašytas Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos pavadinimas, o vartojama kiek bendresnė formuluotė. Pasitaiko atvejų, kai projektai

pateikiami tik ministerijoms, todėl svarbu, kad Lietuvos Respublikos kultūros ministerija laiku pateiktų informaciją LVAT ir projektas būtų įvertintas dokumentų ir archyvų valdymo aspektu. Tokia projektus rengiančių įstaigų praktika lemia teisės aktų projektų, dėl kurių teikiamos išvados, mažėjimo tendenciją.

P-01-02-04-01-05 *Vartotojų užsakymu pagamintų analoginių kopijų skaičius (vienetai)*. Įvykdymas 44,9%.

Keičiasi vartotojų poreikiai. Vartotojai vis dažniau užsako skaitmenines dokumentų kopijas vietoj analoginių dokumentų kopijų. Kai kurie archyvai kaip vieną šio vertinimo kriterijaus neįvykdymo priežasčių nurodo ir nuo 2014 metų suteiktą teisę skaitytojams patiems fotografuoti dokumentus (Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2013-12-16 įsakymas Nr. V-68 „Dėl darbo valstybės archyvų skaityklose tvarkos aprašo patvirtinimo“).

Viršytų vertinimo kriterijų reikšmių priežastys (vertinamos reikšmės, kurių įvykdymas didesnis nei 125 procentų):

P-01-02-01-01-01 *Parengtų reguliavimo srities norminių teisės aktų skaičius (vienetai)*. Įvykdymas – 270 %.

Kadangi 2015 m. nebuvo priimtas galutinis sprendimas dėl Valstybės archyvų reorganizacijos, siekiant užtikrinti valstybės archyvų veiklos efektyvumą, Lietuvos vyriausiojo archyvaro įsakymais buvo pakeistas didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičius valstybės archyvams ir, atsižvelgiant į Pareigybių sąrašą, kuriuo vadovaujantis darbuotojai priskiriami kultūros ir meno darbuotojams, patvirtintą Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2012 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. IV-677 „Dėl kultūros įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo“ (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015 m. birželio 19 d. įsakymo Nr. IV-405 redakcija), visų valstybės archyvų direktorių įsakymais dėl pareigybių priskyrimo kultūros ir meno darbuotojams pakeisti šių pareigybių aprašymai. Tai turėjo esminę reikšmę parengtų reguliavimo srities norminių teisės aktų skaičiaus didėjimui.

Didesnį nei planuota parengtų norminių teisės aktų skaičių iš dalies lėmė ir pasikeitę teisinio reglamentavimo prioritetai. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos prašymu dėl Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos taikymo buvo pakeisti 2 teisės aktai, išleisti pagal Lietuvos vyriausiojo archyvaro kompetenciją. Daugiau nei planuota parengta teisės aktų dėl Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos valdomų informacinių sistemų saugos dokumentų. Taip pat, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 2 d. nutarimo Nr. 630 „Dėl Administracinės naštos mažinimo 2014–2015 metais priemonių plano patvirtinimo“ 2 punktu, pakeistas Licencijų teikti dokumentų tvarkymo ir (ar) saugojimo paslaugas turėtojų planinių ir neplaninių patikrinimų tvarkos aprašas, kuriuo supaprastintos licencijų turėtojų patikrinimų atlikimo procedūros ir sudaryta galimybė ūkio subjektams teikti patikrinimams reikalingą informaciją elektronine forma (internetu) Integralioje administracinių paslaugų informacinėje sistemoje. Šis teisės aktas LVAT 2015 m. veiklos plane nebuvo numatytas ir jo nebūtų reikėję rengti, jei nebūtų pernelyg ilgai užsitęsusių Dokumentų ir archyvų įstatymo Nr. I-11152, 5 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo derinimo procedūros.

P-01-02-01-02-04 *Apskaitos dokumentų, kurių duomenys derinami, kiekis (vienetai)*. Įvykdymas – 151,6 %

Gerokai didesnį suderintų apskaitos dokumentų (jų duomenų) kiekį lėmė tai, kad viešojo sektoriaus įstaigos didesnį dėmesį skyrė dokumentų, kurių saugojimo terminas pasibaigė, atrankai naikinti (pvz., suderinti 3253 naikinimo aktai vietoj planuotų 1557). Prie to prisideda ir aktyvesnis valstybės archyvų dalyvavimas įstaigoms priimant vertės ekspertizės sprendimus. Pastebimai daugiau suderinta bylų apyrašų, jų tęsinių, į kuriuos įrašomos ilgai ar nuolat saugomos bylos.

R-01-02-02-01 *Į valstybės archyvų apskaitą per metus įrašytų (priimtų saugoti ir jų sutvarkytų) dokumentų kiekis (vienetai)*. Įvykdymas – 148,8 %

2015 m. neplanuotai Alytaus apskrities archyvas perėmė Alytaus rajono 1-ojo notarų biuro veiklos dokumentus (iš viso 4172 apsk. vnt.), įvykdymo rezultatui įtakos turi ir tai, kad archyvai perėmė daugiau dokumentų saugoti, nei buvo planavę, ir taip pat daugiau sutvarkė dokumentų, kurie į archyvus buvo priimti netvarkyti.

P-01-02-02-01-01 *Iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių priimtų saugoti dokumentų kiekis (apsk. vnt.).* Įvykdymas – 152,9 %.

Daugiau nei planuota dokumentų perėmė Lietuvos valstybės naujasis archyvas, Šiaulių apskrities archyvas, Tauragės apskrities archyvas, Utenos bei Vilniaus apskrities archyvai. Didesnį perimtų dokumentų kiekį lėmė valstybės archyvams priskirtų įstaigų sprendimai perduoti nuolat saugomus dokumentus įstaigas reorganizuojant, taip pat įstaigos ar institucijos, tvarkydamos savo veiklos dokumentus ir atlikę dokumentų vertės ekspertizę nustatė dokumentus turinčius išliekamąją vertę, ir šie dokumentai buvo perduoti valstybės archyvams toliau saugoti.

P-01-02-02-01-02 *Iš privačių juridinių ar fizinių asmenų, nevalstybinių organizacijų ir kitų organizacijų papildant NDF priimtų saugoti dokumentų kiekis (salyg. vnt.).* Įvykdymas – 496,8 %.

2015 m. iš privačių juridinių ar fizinių asmenų, nevalstybinių organizacijų ir kitų organizacijų papildant NDF priimta saugoti 3070 sąlyginių vienetų rašytinių dokumentų vietoj planuotų 618. Daugiau nei planuota dokumentų iš minėtų asmenų priėmė Lietuvos literatūros ir meno archyvas (perėmęs iš 34 asmenų 1631 sąlyg. vnt.), Lietuvos valstybės naujasis archyvas (neplanavęs tokių dokumentų priėmimo). Neplanuotai buvo ir priimti ir 798 sąlyg. vnt. vaizdo ir garso dokumentų.

P-01-02-02-01-08 *Nacionalinių filmų, kurių originalios medžiagos saugomos, kiekis (vienetai).* Įvykdymas – 250,0 %

Per 2015 m. LCVA priėmė 15 filmų medžiagas (vietoje planuotų 6). Perduodamų filmų skaičiaus archyvas negali numatyti, nes filmai perduodami perdavėjų iniciatyva.

P-01-02-03-01-02 *Skaitmenintų dokumentų (rašytinių ir fotodokumentų) skaitmeninių vaizdų skaičius (per metus) (vienetai).* Įvykdymas – 146,5 %.

Skaitmenintų dokumentų skaitmeninių vaizdų kiekis išaugo dėl vaizdų kiekio, kuris paliktas saugoti archyvuose įgyvendinant vykdomus skaitmeninimo naujus ir tęstinius projektus (susitarimus).

P-01-02-03-02-01 *Organizuotų renginių skaičius (vienetai).* Įvykdymas – 136,8 %.

Valstybinės archyvų sistemos įstaigos plėtojo bendradarbiavimą su kitomis šalimis, intensyviai atstovavo tarptautinėse konferencijose. Neplanuotai Lietuvos valstybės naujasis archyvas 2015-12-03 organizavo konferenciją „Dokumentų valdymo aktualijos ir perspektyvos“.

P-01-02-03-02-02 *Dokumentų parodų skaičius (vienetai).* Įvykdymas – 221,9 %.

Valstybės archyvai gana aktyviai prisidėjo prie kitų įstaigų iniciatyvos rengiant parodas (dalyvauta rengiant 21 parodą). Neplanuotai daug parengta virtualių parodų (pvz. „Sovietinė Lietuva Antano Sniečkaus fotografijų albumuose“ (rengėjas LYA), „Lukiškių kalėjimas 1950 m.“ (rengėjas LYA), „Lietuvos partizanų kūryba“ (rengėjas LYA), „Šviesos ir šešėlių žaismas“ (rengėjas Vilniaus apskrities archyvas), „Rietavo dvaras – Oginskių kultūros židinytis“ (rengėjas Vilniaus apskrities archyvas).

P-01-02-03-02-04 *Identifikuotų ir į informacinę erdvę integruotų užsienio lietuvių archyvų rinkinių skaičius, vienetai.* Įvykdymas – 160 %.

Identifikuotų ir į informacinę erdvę integruotų užsienio lietuvių archyvų rinkinių skaičius didesnis nei planuota, nes Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyboje buvo paskirtas asmuo, atsakingas už išsiviečių archyvų identifikavimą, aprašymą ir integravimą į virtualią erdvę.

R-01-02-04-01 *Pagerintų veiklos (bendrosios veiklos srities funkcijų) efektyvumo vertinimo kriterijų dalis, procentai.* Įvykdymas – 1515%.

LVAT ir valstybės archyvai siekdami veiklos efektyvumo, peržiūrėjo tam tikrus procesus (dokumentų valdymo, personalo ir turimų informacinių sistemų valdymo), įvertino atskiras sudarytas sutartis dėl paslaugų pirkimo ir sėkmingai pagerino beveik trečdalį veiklos

efektyvumo vertinimo kriterijų, skaičiuojamų pagal LR finansų ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymą Nr. 1K-330 (su pakeitimais). Didžiausi pokyčiai nustatyti dokumentų valdymo srityje.

P-01-02-04-01-06 *Vartotojų užsakymu pagamintų skaitmeninių kopijų (rašytinių ir fotodokumentų) skaičius(vienetai)*. Įvykdymas 213,6 %.

Pagamintų skaitmeninių kopijų skaičius išaugo dėl naujų ar papildomų užsienio partnerių pateiktų užsakymų dokumentams kopijuoti skaičiaus. Planavimo (atitinkamai ir įvykdymo) reikšmėms įtakos turi tai, kad susitarimai ar bendradarbiavimo sutartys pasirašyti 2015 metais.

P-01-02-04-01-07 *Vartotojų užsakymu pagamintų skaitmeninių kopijų (vaizdo ir garso dokumentų) skaičius (minutės)*. Įvykdymas 214 %.

Didėjo šios teikiamos paslaugos paklausa. Smarkiai išaugo ir užsakomų kopijų trukmė. Sudėtinga prognozuoti faktinę skaitmeninių kino dokumentų trukmę.

P-01-02-04-02-02 *Kvalifikaciją kėlusią valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius, vienetai)*. Įvykdymas 153,5 %.

Dėl riboto biudžeto neplanuodami didelių lėšų kvalifikacijos tobulinimo reikmėms, LVAT ir valstybės archyvų darbuotojai aktyviai dalyvauja nemokamuose seminaruose turto valdymo, korupcijos prevencijos, žmogiškųjų išteklių valdymo, programų administravimo temomis. Tokius mokymus šiais metais siūlė VĮ Turto bankas, Valstybės tarnybos departamentas, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Finansų ministerijos mokymo centras. Valstybės archyvams mokymus dokumentų valdymo aktualijų ir naujovių tema organizavo ir LVAT.

PROGRAMOS ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, eurų	Panaudoti asignavimai, eurų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso asignavimų programai (1+2)	6925685	6896221	99,6 %
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
1. Iš viso Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	6925685	6896221	99,6 %
iš jo			
1.1. bendrojo finansavimo lėšos			
1.2. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos			
1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos	465231	435990	93,7 %
2. Kiti šaltiniai (ES finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)			

LVAT ir 15 valstybės archyvų 2015 m. vykdė 15 programos priemonių. 2015 m. liko nepanaudota 223,47 eurų asignavimų (po kelias dešimtis eurų pagal atskiras programos priemones ir ekonominės klasifikacijos straipsnius).

Pagal Lietuvos Respublikos 2015 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 2 priedėlį, buvo patvirtintas biudžetinių įstaigų pajamų įmokų planas –427479 eurais. 2015 m. biudžetinių įstaigų pajamų įmokų planas buvo patikslintas – 465231 euras(su viršplaninių pajamų įmokų suma). Pajamų įmokų, gautų į valstybės biudžetą, mažesnę panaudojimo procentą lėmė tai, kad kai kurie valstybės archyvai metų pabaigoje neturėjo galimybių panaudoti visų lėšų: Valstybinės mokesčių inspekcijos sąskaitoje 2015 m. liko 66277,78 eurais (2016 metais bus patvirtinti kaip viršplaninės pajamos). Valstybės archyvų banko surenkamosiose sąskaitose – 3132,04 eurų pajamų įmokų.

Valstybės perduotos savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijos koordinavimas (01.03)Programoje buvo numatytas šis tikslas:

1 tikslas – Koordinuoti valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti skirtų asignavimų naudojimą.

Igyvendinant šį tikslą buvo siekiama kuo efektyvesnio Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų, skirtų valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti, panaudojimo.

2015 m. buvo vykdyti šie esminiai darbai: analizuotos savivaldybių administracijų pateiktos valstybės perduotos savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijos atlikimo 2014 metų ataskaitos, atliktas 2015 metų patvirtintų dotacijų sumų paskirstymas savivaldybėms bei analizuoti duomenys apie jų panaudojimą, apskaičiuotas ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijai pateiktas lėšų poreikis valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti 2016 metams. Taip pat kas ketvirtį rengtos mokėjimo paraiškos per Valstybės biudžeto apskaitos ir mokėjimų sistemą (VBAMS) ir teiktos Finansų ministerijai, kad kiekvienai savivaldybei laiku būtų perduotos dotacijoms skirtos lėšos, kas ketvirtį tikrintos savivaldybių pateiktos pažymos dėl finansavimo sumų.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

Kodai	Tikslų, uždavinių ir vertinimo kriterijų pavadinimai, matavimo vienetai	2015-ųjų metų vertinimo kriterijų reikšmės		
		Metinis planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
	1 tikslas: Koordinuoti valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti skirtų asignavimų naudojimą			
R-01-03-01-01	Savivaldybių panaudotų dotacijų dalis nuo visų savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti skirtų asignavimų dalies (proc. nuo visos dotacijų sumos), procentai	98,0	99,3	101,3 %
	1 uždavinys: Siekti efektyvaus asignavimų, skirtų valstybės perduotai savivaldybėms priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymo funkcijai atlikti, naudojimo.			
P-01-03-01-01-01	Išanalizuotų savivaldybių administracijų pateiktų dokumentų skaičius (vnt.), vienetai	420,0	480,0	114,3 %
P-01-03-01-01-02	Atliktų savivaldybių administracijų, saugančių likviduotų juridinių asmenų dokumentus, patikrinimų skaičius, vienetai	24,0	37,0	154,2 %

PROGRAMOS ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

Asignavimai	Patvirtinti (patikslinti) asignavimai, eurų	Panaudoti asignavimai, eurų	Asignavimų panaudojimo procentas
Iš viso asignavimų programai (1+2)	1417516	1407831	99,3 %
Iš jų pagal finansavimo šaltinius:			
1. Iš viso Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	1417516	1407831	99,3 %
iš jo:			
1.1. bendrojo finansavimo lėšos			
1.2. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos			
1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos			
2. Kiti šaltiniai (ES finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)			

Savivaldybių administracijos (15 savivaldybių) į Valstybės izdo sąskaitą grąžino 2015 metais nepanaudotų asignavimų likučius – 9684,70 eurų.

III. KOORDINUOJAMŲ TARPINSTITUCINIŲ VEIKLOS PLANŲ, PLĖTROS PROGRAMŲ IR STRATEGIJŲ ĮGYVENDINIMAS

Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba tarpinstitucinių veiklos planų, plėtros programų ar strategijų 2015 m. nekoordinavo.

IV. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

LVAT ir valstybės archyvai nekoordinavo ir nebuvo tiesiogiai atsakingi už Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr.228, įgyvendinimą. Tačiau vykdydami Nacionalinio dokumentų fondo, Lietuvos kino paveldo dokumentų skaitmeninimo darbus bei didindami prieigą prie jų, LVAT ir valstybės archyvai prisideda prie šios programos 135 prioritetinės priemonės „Suskaitmeninti Lietuvos kultūros paveldo objektus, saugomus archyvuose, bibliotekose, muziejuose ir kitose atminties institucijose, ir jų pagrindu plėtoti viešai prieinamus skaitmeninius produktus ir paslaugas“ įgyvendinimo.

2015 metų kultūros paveldo skaitmeninimo rezultatų ataskaita pateikta šios priemonės koordinatoriui – Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai.

V. PLANUOJAMI ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PRIORITETAU

1. Padidinti valstybės archyvų vykdomos dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų įgyvendinimo priežiūros veiksmingumą.
2. Didinti teikiamų paslaugų įvairovę ir prieinamumą.